

Duurzaam handelen in de beroepspraktijk geschikt voor niveau 4 (K1492)

Servicedocument - Afnamevorm: Presentatie met toelatingseis

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-06

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Onderzoekt en adviseert over duurzaam handelen in de beroepspraktijk	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar voert werkzaamheden uit die een combinatie vragen van standaardprocedures en maatwerk, afhankelijk van de specifieke organisatie(onderdelen), (productie)processen of externe contexten waarin die werkzaam is. De werkomgeving is divers, complex en soms onvoorspelbaar en kan zowel interne als externe processen omvatten, inclusief een internationale context. Om bij te dragen aan verduurzaming, verzamelt de beginnend beroepsbeoefenaar informatie via verschillende methoden, bronnen en stakeholders. Dit proces kan complex zijn bij multidisciplinaire vraagstukken, wanneer gestandaardiseerde informatie ontbreekt, er tegenstrijdige belangen spelen of wanneer er beperkte toegang is tot cruciale gegevens, vooral in productieketens of sectoren waar externe partijen bij betrokken zijn. Ook kan het lastig zijn om in te schatten op welke wijze specifieke veranderingen in (eigen) duurzaam handelen bijdragen aan verduurzaming, omdat de effecten op de beroepspraktijk vaak pas op de lange termijn zichtbaar worden. Vooral bij het maken van een impactanalyse moet de beginnend beroepsbeoefenaar rekening houden met de lange termijn effecten, die vaak moeilijk te voorspellen zijn. Duurzaamheid is multidisciplinair en vereist begrip van complexe systemen, afhankelijkheden binnen ketens en tegenstrijdige belangen, bijvoorbeeld tussen economische en ecologische doelen. Daarnaast moet de beginnend beroepsbeoefenaar kunnen omgaan met incomplete informatie en de dynamiek van innovaties op het gebied van duurzaamheid. Er is een afbreukrisico omdat de beginnend beroepsbeoefenaar verantwoordelijk is voor de kwaliteit, relevantie, haalbaarheid en mate van innovatie van adviezen die impact kunnen hebben op een organisatie(onderdeel). Hoewel de implementatie niet onder de directe verantwoordelijkheid van de beginnend beroepsbeoefenaar valt, kunnen het onderzoek en de adviezen invloed hebben op strategische keuzes in een organisatie(onderdeel). Onjuiste analyses of adviezen kunnen leiden tot inefficiënte verduurzamingsmaatregelen, reputatieschade of verspilling van tijd en middelen.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar voert de taken zelfstandig uit en draagt verantwoordelijkheid voor de kwaliteit, relevantie en haalbaarheid van resultaten van de eigen werkzaamheden, voorstellen en adviezen. Waar nodig werkt de beginnend beroepsbeoefenaar samen met collega's, leidinggevend en/of stakeholders, mogelijk ook binnen andere ketens, sectoren of in een internationale context. Hoewel de beginnend beroepsbeoefenaar verantwoordelijk is voor de inhoudelijke kwaliteit van de adviezen, ligt de verantwoordelijkheid voor de keuze en implementatie van voorgestelde oplossingen bij anderen. Voor vragen of suggesties kan de beginnend beroepsbeoefenaar advies inwinnen bij ervaren collega's of leidinggevend.
Examenvorm:	Presentatie met toelatingseis De presentatie met toelatingseis is een afsluitende mondelinge toets met een aanvullende toelatingseis. De kandidaat kan pas deelnemen aan de presentatie wanneer aan vooraf bepaalde voorwaarden is voldaan. Tijdens de presentatie wordt beoordeeld of de

	kandidaat in staat is het uitgevoerde werk toe te lichten, gemaakte keuzes te onderbouwen en te reflecteren op het eigen leerproces. De beoordeling richt zich op de mate waarin de kandidaat de uitgevoerde werkzaamheden begrijpt en deze op een professionele manier kan presenteren.
--	--

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Onderzoekt het eigen duurzaam handelen in de beroepspraktijk	De beginnend beroepsbeoefenaar vergroot kennis over duurzaamheid door gegevens te verzamelen en patronen in eigen handelen te herkennen. Die bepaalt de ecologische voetafdruk en hand(af)druk, analyseert uitkomsten, identificeert gedragsverbeteringen met de meeste impact en kan daarbij IDG's als inspiratie gebruiken. Vervolgens formuleert die concrete verbetermogelijkheden, beschrijft uitvoering en legt dit vast in een persoonlijk verbeterplan.	De beginnend beroepsbeoefenaar toont interesse in (nieuwe) ontwikkelingen over duurzaamheid in het eigen vakgebied, gebruikt nauwkeurig een methode en/of checklist om voetafdruk en hand(af)druk te bepalen, beoordeelt kritisch het eigen werk en werkwijzen, controleert informatie op betrouwbaarheid en relevantie, selecteert en combineert gegevens uit bronnen, trekt logische conclusies en formuleert kernachtig en gestructureerd.	Een ecologische voetafdruk en hand(af)druk van het eigen duurzaam handelen in de beroepspraktijk zijn gemaakt en verwerkt in een persoonlijk verbeterplan.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Onderzoekt duurzaam handelen binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel)	De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie over duurzaam handelen binnen kernactiviteiten of processen en brengt de keten in kaart van grondstof tot eindproduct, afvoer en recycling, inclusief transport, productie/verwerking, verpakking, levering, gebruik, afvoer en recycling van reststoffen en retourlogistiek. SDG's dienen als inspiratie: hij bepaalt welke relevant zijn, interviewt betrokkenen, vraagt naar praktijkvoorbeelden en ambities en betreft toekomstvisie en plannen. Daarna analyseert en structureert hij wat goed en minder goed gaat en documenteert hij duurzame initiatieven en ketenambities, met onderbouwing van de bijdrage aan de gekozen SDG's.	De beginnend beroepsbeoefenaar let actief op ontwikkelingen in de organisatie, verzamelt doelgericht en systematisch informatie en gebruikt relevante bronnen vakkundig. Hij kijkt vanuit een breed perspectief, stelt gerichte vragen, toetst informatie kritisch op juistheid, betrouwbaarheid en relevantie, ordent gegevens overzichtelijk en legt verbanden met een logische structuur. Hij onderbouwt argumenten duidelijk en gestructureerd met feiten en voorbeelden en gebruikt toepasselijke vaktermen en begrippen.	De huidige situatie van duurzaam handelen, praktijkvoorbeelden en (toekomst)visie/-plannen binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel) of (productie)proces zijn onderzocht en vastgelegd.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Onderzoekt duurzaam handelen binnen kernactiviteiten van de eigen productieketen of sector	De beginnend beroepsbeoefenaar onderzoekt kernactiviteiten in de productieketen of sector, verzamelt informatie over duurzaamheid (energie- en waterverbruik, grondstoffen, reststoffen) met interne en externe stakeholders, vergelijkt dit met duurzaamheidsnormen, wet- en regelgeving en SDG's, analyseert milieueffecten en -risico's en beoordeelt bijdragen op korte en lange termijn. Bevindings legt hij schriftelijk, visueel en/of auditief vast.	De beginnend beroepsbeoefenaar gebruikt relevante bronnen vakkundig, benadert interne en externe stakeholders open en professioneel, kijkt breed om nieuwe inzichten te verkrijgen en gebruikt passende, doelgerichte manieren om informatie te verkrijgen. De beginnend beroepsbeoefenaar controleert verzamelde informatie kritisch op juistheid, betrouwbaarheid en relevantie, ordent gegevens overzichtelijk, legt verbanden voor een logische structuur en signaleert accuraat milieueffecten en -risico's met toepasselijke vaktermen.	Een onderzoek van duurzaam handelen binnen kernactiviteiten van de eigen productieketen of sector is uitgevoerd en vastgelegd.

Werkproces: D1-K1-W4			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Formuleert een verbeterplan voor duurzamer handelen in de beroepspraktijk	De beginnend beroepsbeoefenaar analyseert informatie uit eerdere werkprocessen (eigen duurzaam handelen, binnen organisatie of productieproces, en in productieketen of sector) en verwerkt dit in een SWOT-analyse op micro-, meso- en macroniveau, met praktijkvoorbeelden en relevante SDG's. Daarna formuleert hij concrete, onderbouwde voorstellen en werkt deze uit in een verbeterplan (schriftelijk, visueel en/of auditief) met manieren om de verbeteringen door te voeren.	De beginnend beroepsbeoefenaar brengt een logische structuur in de informatie, toetst die kritisch op juistheid, betrouwbaarheid en relevantie, trekt relevante conclusies en bekijkt alles vanuit een breed perspectief met nieuwe ideeën of oplossingen. De beroepsbeoefenaar toont creativiteit met realistische, passende verbetervoorstellen voor organisatie(onderdeel) of (productie)proces en legt de informatie gestructureerd vast.	Een verbeterplan voor duurzamer handelen in de beroepspraktijk van een organisatie(onderdeel) of (productie)proces is geformuleerd en vastgelegd.

Werkproces: D1-K1-W5			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Brengt de impact in kaart van een verbetering van duurzaam handelen van een organisatie(onderdeel)	De beginnend beroepsbeoefenaar kiest een verbetering uit het verbetervoorstel (W4), bepaalt met analysetechnieken en impactmodellen de ecologische, financiële en sociale waarde, beoordeelt verwachte opbrengsten en gevolgen voor de organisatie. Hierbij houdt die rekening met de volledige keten, afvoer en recycling van reststoffen en weegt verspilling en risico's zoals hogere kosten, leveringsproblemen, kwaliteitsverschillen en operationele knelpunten. Bevindingen legt die schriftelijk, visueel en/of auditief vast.	De beginnend beroepsbeoefenaar kiest weloverwogen en doelgericht uit de verbetermogelijkheden, past analysetechnieken en impactmodellen correct toe en beoordeelt kritisch de uitkomsten, weegt zorgvuldig de waarde en opbrengsten/voordelen tegen elkaar af, is alert op verspilling en risico's en legt de informatie gestructureerd vast.	De impact van een verbetering van duurzaam handelen van een organisatie(onderdeel) is in kaart gebracht.

Werkproces: D1-K1-W6			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Presenteert een verbeterplan voor duurzamer handelen in de beroepspraktijk	De beginnend beroepsbeoefenaar analyseert alle gegevens en trekt conclusies over de meest duurzame en haalbare verbeteringen voor de organisatie of het productieproces (W5). Hij/zij levert een schriftelijk, visueel en/of auditief rapport met de huidige situatie, praktijkvoorbeelden, gemaakte keuzes en richtingen voor duurzaam handelen. Vervolgens presenteert hij/zij het verbetervoorstel, licht het toe en beantwoordt vragen aan collega's en/of leidinggevende.	De beginnend beroepsbeoefenaar combineert informatie uit verschillende bronnen nauwkeurig, maakt logische gevolgtrekkingen en verwijst naar relevante, betrouwbare bronnen. Hij/zij formuleert kernachtig en gestructureerd, presenteert helder en overzichtelijk en geeft duidelijk en correct antwoord op vragen.	Het verbeterplan voor duurzamer handelen in een organisatie(onderdeel) of (productie)proces is gepresenteerd.

Beoordeling presentatie (gefaseerd)		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle werkprocessen	Beoordeling presentatie (gefaseerd)	Fase 1 – Toelatingsfase In deze fase worden geselecteerde werkprocessen beoordeeld aan de hand van een ingeleverd bewijsproduct, bijvoorbeeld een verslag, analyse, ontwerp of uitgewerkte opdracht. • Per werkproces wordt het oordeel Voldaan / Niet voldaan toegekend. • Er worden geen punten toegekend. • Deze fase telt niet mee voor het eindcijfer. • Deze fase maakt geen onderdeel uit van de cesuurbepaling. De student wordt alleen toegelaten tot Fase 2 wanneer alle betreffende werkprocessen met ‘Voldaan’ zijn beoordeeld. Fase 2 – Presentatie In deze fase presenteert de student de resultaten van het uitgevoerde werk en licht hij gemaakte keuzes, aanpak en uitkomsten toe. • De student laat zien dat hij inzicht heeft in het eigen werkproces en in staat is het resultaat professioneel te presenteren. • De examinerator kan tijdens of na de presentatie aanvullende vragen stellen om te beoordelen of de student het werk begrijpt en zelfstandig heeft uitgevoerd. De beoordeling gebeurt aan de hand van een puntenschaal: • O = onvoldoende (0 punten) Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd. • V = voldoende (1 punt) De uitvoering voldoet aan het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar. • G = goed (2 punten) De uitvoering is bovengemiddeld en overstijgt het basisniveau. Alle behaalde punten in Fase 2 worden bij elkaar opgeteld. Op basis van de vastgestelde cesuur wordt de slaag-/zakbeslissing en het eindcijfer bepaald.

Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle werkprocessen	Het examen bestaat uit een presentatie (Fase 2). De presentatie vindt alleen plaats wanneer de student de toelatingsfase (Fase 1) succesvol heeft afgerond. Tijdens de presentatie licht de student het uitgevoerde werk toe en presenteert de belangrijkste resultaten.	De student laat zien: • Wat hij heeft gedaan • Welke keuzes hij heeft gemaakt • Hoe hij tot het resultaat is gekomen • Welke inzichten of verbeterpunten hij heeft opgedaan De examinerator beoordeelt de presentatie op basis van vooraf vastgestelde beoordelingscriteria. Tijdens of na de presentatie kan de examinerator aanvullende vragen stellen om de gemaakte keuzes, aanpak en het begrip van de student te verifiëren. De beoordeling wordt vastgelegd op het beoordelingsformulier.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl